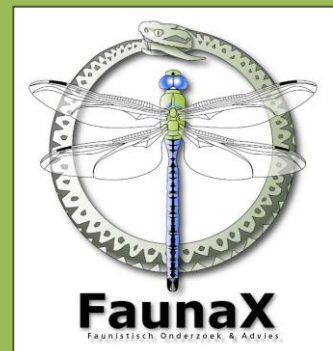

2013

Ecologische beoordeling

Inclusief nader onderzoek

Sloop Frieslandbank en PostNL gebouw Gorredijk

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024
info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Ecologische beoordeling Inclusief nader onderzoek

Sloop Frieslandbank en PostNL gebouw Gorredijk

*Inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van de Flora- en
faunawet*

Gorredijk, oktober 2013

In opdracht van:

Gemeente Opsterland

Contactpersoon:

Dhr. W. van der Wal

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Mw. J. Arisz (quickscan)

Mw. B. Kuik en dhr. J. Melis (nader onderzoek)

Rapportage:

Mw. J. Arisz

Autorisatie

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van de voormalig Frieslandbank te Gorredijk

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en karakteristiek	1
1.3	Opzet	3
1.3.1	Opzet quickscan.....	3
1.3.2	Opzet nader onderzoek	3
2.	ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	5
2.1	Natuurbeschermingswet.....	5
2.2	Ecologische hoofdstructuur.....	5
2.3	Flora- faunawet	5
3.	RESULTATEN VELDONDERZOEK	6
3.1	Flora.....	6
3.2	Fauna	6
3.2.1	Vogels	6
3.2.2	Zoogdieren.....	7
3.2.3	Amfibieën, reptielen en vissen	9
3.2.4	Ongewervelden	9
4.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
4.1	Overzicht beschermde soorten	10
4.2	Effecten werkzaamheden.....	10
4.2.1	Sloop panden.....	10
4.2.2	Werkzaamheden aan groenelementen	10
4.2.3	Verstoring.....	10
4.3	Conclusies en mitigerende maatregelen	11
4.3.1	Broedvogels	11
4.3.2	Vleermuizen	11
4.3.3	Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht	11
4.4	Samenvatting conclusies en aanbevelingen.....	12
5.	BRONNEN EN LITERATUUR.....	13
	BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET.....	14
	Algemene zorgplicht.....	14
	Verbodsbepalingen	14
	Omgaan met beschermde soorten.....	14
	Vogels	15
	Zorgvuldig handelen.....	15

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In het centrum van Gorredijk is de sloop van het gebouw van de voormalig Frieslandbank en het voormalig PostNL gebouw gepland. Figuur 1 geeft de ligging van het plangebied aan. De werkzaamheden vormen onderdeel van het Centrumplan-Oost. Op de locatie van de met de sloop vrijgekomen ruimte zijn parkeergelegenheid en een deel van het nieuwe AH filiaal voorzien.

Aangezien het hier een ruimtelijke ingreep betreft, is een toetsing aan de Flora- en faunawet een vereiste. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn in eerste instantie via een korte ecologische beoordeling, een quickscan, getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet. Van de resultaten van deze quickscan is eerder een rapportage opgesteld (FaunaX rapport 1315). Naar aanleiding van deze quickscan heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar mogelijk aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van de volledige ecologische beoordeling, van zowel de quickscan als het nader onderzoek. Tevens worden hierbij adviezen geformuleerd hoe te handelen conform de bepalingen in de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood omlijnd). (luchtfoto achtergrond: BingMaps).

1.2 Ligging en karakteristiek

Het gebouw van de voormalig Frieslandbank bevindt zich aan Hofland 2 in het centrum van het dorp Gorredijk. Het pand bestaat uit drie geschakelde delen. De blokken hebben allen een plat dak. Tevens is een kleine fietsenstalling aanwezig. Momenteel staat het pand leeg. Er is nog wel een in werking zijnde pinautomaat aanwezig. Aan de achterzijde van het pand bevindt zich een kleine tuin. De figuren 2 en 3 geven een impressie van het pand.

Figuur 2. Voormalig Frieslandbank aan de zijde van de Hofland.

Figuur 3. Voormalig Frieslandbank aan de zijde van de Schansburg.

Direct tegen het pand van de voormalig Frieslandbank ligt het gebouw van PostNL. Hier is eerder het lokale postkantoor gehuisvest geweest, maar deze is al voor langere periode gesloten. Onder PostNL vlag heeft het pand nog tot zeer recent dienst gedaan als post

distributiecentrum. Ook het pand van de PostNL bestaat uit geschakelde blokken. Aan de zijde van de Schansburg bestaat het daar gelegen blok bovendien uit twee lagen. De onderste laag van dit blok bestaat uit bakstenen, de laag er boven uit een glasconstructie. De overige blokken bestaan voornamelijk uit bakstenen muren. Alle blokken hebben een plat dak.

De omgeving van beide gebouwen bestaat uit zowel uit winkels als woningen. Tevens worden beide gebouwen omringd door parkeergelegenheid en een beperkt areaal aan openbare groenvoorzieningen. De omgeving bestaat uit zowel oudere als nieuwe gebouwen.

1.3 Opzet

In opdracht van de Gemeente Opsterland is door Bureau FaunaX, op basis van veldonderzoek, bureaustudie en ecologisch inzicht, een beschouwing opgesteld over de aanwezigheid van beschermde soorten en habitats binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Daarbij is onderzocht of zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde plant- of diersoorten bevinden of hiervoor geschikte biotopen of habitats zijn. Het onderzoek is uitgevoerd door beide gebouwen visueel te inspecteren op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten.

Deze ecologische beoordeling geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en habitats wordt de wet mogelijk overtreden en hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3.1 *Opzet quickscan*

In eerste instantie is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd aan het pand van de voormalig Frieslandbank. Op 23 mei 2013 is dit verkennende veldbezoek in de vorm van een quickscan uitgevoerd. Hierbij is dit deel van het plangebied en de directe omgeving hiervan visueel geïnspecteerd op geschikte habitats voor of aanwijzingen van beschermde soorten. Tijdens dit veldbezoek is gelet op zowel aanwezigheid van beschermde soorten als de aanwezigheid van geschikt leefgebied voor binnen de Flora- en faunawet beschermde soorten. De resultaten van deze quickscan zijn al eerder in een rapportage opgenomen (FaunaX rapport 1315).

1.3.2 *Opzet nader onderzoek*

Naar aanleiding van de resultaten uit de quickscan heeft in 2013 nader onderzoek plaatsgevonden naar aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen door middel van totaal vier bezoeken. Daarnaast is het plangebied intern onderzocht. Bij het uitgevoerde nader onderzoek is ook het voormalig pand van PostNL betrokken. De data waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden, zijn in tabel 1 weergegeven.

Tabel 1. Onderzoeksdata nader onderzoek.

Datum	Soortgroep	Dagdeel bezoek	Omstandigheden conform richtlijnen
15 juli 2013	Vleermuizen	ochtend	ja
17 juli 2013	Vleermuizen	avond	ja
19 augustus 2013	Vleermuizen	avond	ja
05 september 2013	Vleermuizen	avond	ja
23 oktober 2013	Intern onderzoek Frieslandbank	overdag	n.v.t.
25 oktober 2013	Intern onderzoek PostNL	overdag	n.v.t.

Winterverblijfplaatsen zijn niet onderzocht, omdat het in dit geval interne constructies betreft die onvoldoende onderzocht kunnen worden. Op de eventuele aanwezigheid van winterverblijfplaatsen wordt later in dit rapport in gegaan.

Tijdens de bezoeken is nogmaals gelet op (sporen van) aanwezigheid van andere beschermde soorten.

De onderhavige ecologische beoordeling is uitgevoerd volgens het principe 'zorgvuldig handelen' (zie Bijlage).

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.

Het plangebied ligt in de nabijheid van het Natura 2000-gebied in ontwerp Van Oordts Mersken. De werkzaamheden hebben echter geen effect op dit gebied of de aangewezen soorten. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is derhalve niet aan de orde.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

Het plangebied ligt niet binnen de EHS. Toetsing aan de EHS is derhalve niet aan de orde.

2.3 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet beschermt in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten op tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die op tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. Voor meer informatie zie de bijlage bij dit document.

3. RESULTATEN VELDONDERZOEK

3.1 Flora

Beschermde flora wordt niet verwacht binnen het plangebied. De panden zelf vormen geen geschikt habitat voor beschermde plantensoorten. Het gebouw van Post NL bevat geen groen van betekenis. Aan de voorzijde van het gebouw van de Frieslandbank (Hofland) zijn enkele aangeplante heggen aanwezig met enkele exemplaren van paardenbloem ertussen. De tuin aan de achterzijde van het gebouw (zijde van het Post NL terrein) zijn veelal aangeplante en gecultiveerde soorten aanwezig: passiebloem, rode beuk, een exotische roos, een cultivar van prunus en een haag van coniferen. Daarnaast zijn soorten als ruwe berk, klimop, hulst en Amerikaanse eik aanwezig. De ondergroei in de tuin bestaat uit paardenbloem en kruipende klimop stengels. Beschermde plantensoorten zijn niet vastgesteld en geschikte biotopen hiervoor zijn niet binnen het plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig. Op basis van de vastgestelde biotoopkenmerken kunnen beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

3.2 Fauna

3.2.1 Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

Tijdens het verkennende veldbezoek is in de tuin één huismus waargenomen, dit betrof een vrouwtje. De vogel was echter aan het foerageren in de tuin aan de achterzijde en vloog na korte periode ook weer weg. Het dier had geen verdere binding met het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn ook huismussen aanwezig, welke wel binding hebben met de gebouwen waar zij aanwezig waren.

De panden binnen het plangebied zijn niet erg geschikt voor huismus. De panden hebben platte daken en deze zijn vermoedelijk niet toegankelijk voor huismus. Ten tijde van het verkennende veldbezoek was in de omgeving van het plangebied ruime nestindicerende activiteit van huismus aanwezig. Ook tijdens het nader onderzoek zijn geen waarnemingen van territoriale of nestindicerende vogels gedaan. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen nestplaatsen van de huismus binnen het plangebied worden uitgesloten.

Gierzwaluw is tijdens het veldbezoek wel waargenomen. Dit betrof echter passerende en foeragerende individuen die geen binding hadden met het plangebied. De panden zijn niet geschikt voor gierzwaluw omdat er alleen platte daken aanwezig zijn, welke bovendien vermoedelijk niet toegankelijk zijn voor de soort. Andere potentiële nestlocaties zijn ook niet aanwezig. Ook tijdens het nader onderzoek zijn geen waarnemingen van in- of uitvliegende vogels gedaan. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen nestplaatsen van de gierzwaluw binnen het plangebied worden uitgesloten.

Binnen het plangebied zijn geen nestplaatsen van roofvogels, uilen of spechten aanwezig.

Overige broedvogels

In de tuin aan de achterzijde van de Frieslandbank is tijdens het verkennende veldbezoek een merel waargenomen. Ondanks dat deze vogel niet direct nestindicerend gedrag vertoonde, is deze tuin wel geschikt om te nestelen. Ook zouden enkele andere tuinvogelsoorten aanwezig kunnen zijn. Op en in het gebouw zelf zijn geen andere vogels waargenomen. Het pand van PostNL beschikt niet over groen van betekenis.

3.2.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Voor vleermuizen (alle soorten Ff-wet, tabel 3) zijn geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen aanwezig. Delen van de muurconstructies van beide panden bevatten openingen die de panden toegankelijk maakt voor vleermuizen. Aan alle zijden van het pand van de voormalig Frieslandbank zijn open stootvoegen (figuur 4, 5 en 6) aanwezig. Ook het voormalig PostNL beschikt over ventilatieopeningen. Daarnaast is op enkele plaatsen voor vleermuizen toegang tot de dakconstructie aanwezig doordat de loodslabben niet volledig aansluiten en is er (sier)beplating aanwezig.

De bomen in tuin aan de achterzijde (ruwe berk) van pand van de voormalig Frieslandbank bevatten geen voor vleermuizen geschikte holtes en hebben daardoor geen functie als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten. Het pand van PostNL beschikt helemaal niet over groen van betekenis.

Tijdens de diverse veldbezoeken van het nader onderzoek zijn gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger foeragerend of passerend waargenomen. Tijdens geen van veldbezoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen uit een van beide panden waargenomen. Ook tijdens de inwendige inspectie zijn geen sporen van bewoning door vleermuizen waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in een van beide gebouwen kunnen worden op basis van het uitgevoerd onderzoek worden uitgesloten.

Vooraf tussen het voormalig PostNL pand en de huizen aan Hoofdstraat was sprake van structurele activiteit van foeragerende vleermuizen. Gezien de stedelijke omgeving van het gehele plangebied en de afwezigheid van belangrijke groenstructuren binnen of direct rondom het plangebied kan een functie als vliegroute voor vleermuizen ook worden uitgesloten.

Figuur 4. Stootvoegen aan de voorzijde van het pand van de voormalig Frieslandbank (linker blok aan zijde Hofland).

Figuur 5. Open voegen aan de voorzijde van het pand van de voormalig Frieslandbank (rechter blok aan zijde Hofland).

Figuur 6. Stootvoegen aan de achterkant van het pand van de voormalig Frieslandbank (in dit geval de zuidoost zijde).

Steenmarter

In het pand van de voormalig Frieslandbank werd tijdens het nader onderzoek gerommel gehoord. Tijdens de inwendige inspectie werden echter geen sporen van bewoning door steenmarter waargenomen. Voorkomen van steenmarter in de panden in de huidige staat is daarom uit te sluiten.

Overige soorten

In de panden zelf en dan met name de voormalig Frieslandbank, kan mogelijk een soort als huismuis aanwezig zijn, voor deze soort geldt echter een algehele vrijstelling. In de tuin aan de achterzijde van dit zelfde pand zouden soorten als huismuis of huisspitsmuis aanwezig kunnen zijn. Omdat het plangebied volledig ligt ingeklemd tussen andere gebouwen is voorkomen van soorten als veldmuis, aardmuis, bosmuis, bosspitsmuis en/of rosse woelmuis niet waarschijnlijk. Rond het PostNL ontbreekt groen van betekenis geheel. Om dezelfde reden is voorkomen van kleine roofdieren binnen het plangebied zelfs uit te sluiten. Incidenteel zou in de tuin van de voormalig Frieslandbank wel een egel aanwezig kunnen zijn, maar gezien de afwezigheid van dekking rondom het plangebied zal dit niet op regelmatige basis zijn. In alle gevallen (behalve huismuis, hiervoor geldt een algehele vrijstelling) betreft dit soorten die zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet.

3.2.3 Amfibieën, reptielen en vissen

Beschermde amfibieën, reptielen of vissen worden niet verwacht binnen het plangebied. Door de volledig stedelijke omgeving vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor beschermde reptielsoorten. Werkzaamheden aan watergangen zijn binnen het project niet voorzien. Werkzaamheden aan leefgebied en/of voortplantingwater van vissen of amfibieën is daarom niet aan de orde. Binnen het plangebied is ook een tuin aanwezig (achter het pand van de voormalig Frieslandbank). Omdat de directe omgeving uit stedelijk gebied bestaat en wateren in de directe omgeving ontbreken, vormt deze tuin echter geen potentieel overwinteringbiotoop voor amfibieën.

3.2.4 Ongewervelden

Beschermde ongewervelden worden niet verwacht binnen het plangebied. Geschikte biotoop voor beschermde ongewervelden is vanwege de stedelijke omgeving niet binnen het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 2: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; Licht beschermd, T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; Zwaar beschermd.

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 1	T 2	T 3
Broedvogels	Broedvogels van tuinen		x			x
Zoogdieren	Vleermuizen (foerageergebied)	x				x
	Egel		x	x		
	Huisspitsmuis		x	x		

4.2 Effecten werkzaamheden

4.2.1 Sloop panden

Tussen het pand van PostNL en de huizen aan de Hoofdstraat bevindt zich foerageergebied van vleermuizen. Met de sloop van het PostNL gebouw valt een deel van de hier aanwezige luwte weg. Hierdoor zou dit minder geschikt kunnen worden als foerageergebied voor vleermuizen. Het aanwezige foerageergebied is naar verwachting niet essentieel voor omringende verblijfplaatsen. De sloop van de panden zelf heeft daarom geen negatieve effecten op vleermuizen.

Sloopwerkzaamheden zijn potentieel verstorend voor nesten van vogels, niet alleen binnen het plangebied, maar ook in de (directe) omgeving ervan. Indien de sloopwerkzaamheden tijdens het broedseizoen zouden worden uitgevoerd kunnen hiermee nestplaatsen van broedvogels worden verstoord. Tijdens het broedseizoen is een nest van een inheemse broedvogel beschermd als vaste rust- en verblijfplaats onder de Flora- en faunawet.

4.2.2 Werkzaamheden aan groenelementen

In de groenstructuren in de tuin van de voormalig Frieslandbank kunnen tijdens het broedseizoen diverse vogelsoorten tot broeden komen. Indien tijdens het broedseizoen werkzaamheden aan struiken en/of bomen worden uitgevoerd kunnen nestplaatsen worden vernietigd. Tevens kunnen hierbij vogels of eieren worden beschadigd of vernietigd.

4.2.3 Verstoring

Sloop- en bouwwerkzaamheden zijn potentieel verstorend voor nesten van broedvogels in de directe omgeving van het plangebied.

Vleermuizen zijn zeer gevoelig voor lichtverstoring bij de verblijfplaatsen en in mindere mate ook bij foerageergebied. De huizen aan de Hoofdstraat 13 en 15, direct naast het PostNL gebouw, zijn in ieder geval erg geschikt voor vleermuizen. Zowel bij gebruik van bouwverlichting tijdens de werkzaamheden als het plaatsen van aanvullende verlichting bij de

permanente inrichting kan verstrend zijn voor eventueel aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

4.3 Conclusies en mitigerende maatregelen

4.3.1 Broedvogels

Sloopwerkzaamheden zijn potentieel verstrend voor broedvogels, net als werkzaamheden aan groenelementen. Alle broedvogels in Nederland tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legfels mogen niet worden verstrend of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen kan grotendeels voorkomen worden dat dit gebeurt. Echter, indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet worden gewacht totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat tijdens deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken.

4.3.2 Vleermuizen

Foeragegebied

Voor de steeg tussen het voormalig PostNL gebouw en de huizen aan de Hoofdstraat wordt door vleermuizen benut als foeragegebied. Dit vormt echter geen essentieel foeragegebied voor vleermuizen, waardoor negatieve effecten van de werkzaamheden op de functie foeragegebied niet aan de orde zijn.

Lichtverstoring

Vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring door het aanbrengen van aanvullende verlichting. Dit geldt vooral voor verblijfplaatsen en vliegroutes, maar ook voor foeragegebied. De huizen aan de Hoofdstraat 13 en 15 zijn in ieder geval erg geschikt voor vleermuizen, waardoor hier mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn. Lichtverstoring kan voorkomen worden door geen aanvullende verlichting te plaatsen, zowel niet tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als met de permanente inrichting van het plangebied.

Indien niet alle werkzaamheden tijdens de daglichtperiode kunnen worden uitgevoerd en bouwverlichting noodzakelijk is, dient verstoring geminimaliseerd te worden door de gebruikte bouwverlichting af te richten van beide woningen en andere omliggende panden. Ook met de permanente inrichting dient lichtverstoring van omliggende verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen te worden. Voor de inrichting met eventuele nieuwe verlichting binnen het plangebied zijn veel mogelijkheden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het goed richten van de verlichting, gebruik van LED verlichting en het toepassen van amberkleurige (LED)verlichting (www.vleermuizenindestad.nl). Hierbij kan eventueel ecologische begeleiding nodig zijn.

4.3.3 Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht

Er wordt een aantal licht beschermde zoogdiersoorten verwacht in het plangebied. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden vegetatie kort af te maaien zodat dekking voor kleine zoogdieren verdwijnt en zij zo bewogen worden ergens anders hun heil te zoeken.

4.4 Samenvatting conclusies en aanbevelingen

De werkzaamheden kunnen conform de regelgeving van de Flora- en faunawet worden uitgevoerd, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- Broedvogels: Werken **buiten het broedseizoen** (ongeveer tussen maart en eind juli), anders inschakelen ecologische begeleiding.
- Vleermuizen: **Voorkomen lichtverstoring** tijdens werkzaamheden en bij permanente inrichting plangebied.
- Overige licht beschermde soorten: Naleven **zorgplicht**.

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en
www.netwerkgroenebureaus.nl

www.telmee.nl

www.waarneming.nl

www.drloket.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.vleermuizenindestad.nl

BIJLAGE I DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
  - Artikel 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet is van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1,2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

1. Tabel 1: Licht beschermde soorten:	vrijstelling
2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten:	gedragscode of ontheffing
3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten:	ontheffing

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door de ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende

populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreft de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets' aan drie criteria. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen.

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Bepaalde nesten waarvan meerjarig gebruik wordt gemaakt zijn jaarrond beschermd. Voor lijst van vogelsoorten waarvan het nest het gehele jaar beschermd is, zie "Aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten" van Dienst Regelingen (28 augustus 2009).

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.